

**Zatrzymywanie dokumentów
uprawnających
do kierowania pojazdem
oraz dopuszczających
pojazd do ruchu**

asp. szt. Tomasz Okopa
mł. asp. Grzegorz Wilaszek
Zakład Prewencji i Ruchu Drogowego

Zatrzymywanie dokumentów uprawnających do kierowania pojazdem oraz dopuszczających pojazd do ruchu

Katowice 2020

Nadzór merytoryczny:
podinsp. Henryk Bartecki

Redakcja, korekta, skład:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2020. Pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach.
Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach (CC-BY-NC-SA) 4.0 Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Spis treści

Wykaz skrótów	4
Wstęp	5
1. Zatrzymanie dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami.....	6
1.1. Przypadki zatrzymywania dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami	7
1.2. Obligatoryjne zatrzymanie prawa jazdy	8
1.3. Zatrzymanie fakultatywne prawa jazdy.....	21
1.4. Zasady wydawania pokwitowania w zamian za zatrzymane uprawnienie do kierowania pojazdem	23
1.5. Zasady postępowania z zatrzymanym dokumentem prawa jazdy	25
2. Zatrzymywanie dokumentów dopuszczających pojazdy do ruchu.....	26
2.1. Przypadki zatrzymywania dokumentów dopuszczających pojazdy do ruchu	27
2.2. Zasady wydawania pokwitowania w zamian za zatrzymany dokument dopuszczający pojazd do ruchu	36
2.3. Zasady postępowania z zatrzymanym dowodem rejestracyjnym	37
3. Wzory druków wymaganych w związku z zatrzymywaniem dokumentów uprawniających do kierowania pojazdem oraz dopuszczających pojazd do ruchu.....	39
Bibliografia	42

Wykaz skrótów

art. – artykuł

CEPiK – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

Dz.U. – Dziennik Ustaw

Dz.Urz. – Dziennik Urzędowy

k.k. – Kodeks karny

k.k.w. – Kodeks karny wykonawczy

k.w. – Kodeks wykroczeń

pkt – punkt

p.r.d. – Prawo o ruchu drogowym

u.o.k. – Ustawa o kierujących pojazdami

ust. – ustęp

Wstęp

Policjanci, realizując zadania związane z czuwaniem nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, są uprawnieni m.in. do zatrzymywania w określonych przepisami przypadkach dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdami lub ich używania. Działanie to ma na celu wyeliminowanie z ruchu pojazdów, które ze względu na stan techniczny mogą stwarzać zagrożenie dla innych uczestników ruchu, środowiska lub naruszać porządek oraz uniemożliwienie korzystania z pojazdów kierowcom zagrażającym bezpieczeństwu na drodze. Zatrzymywanie wymienionych dokumentów w większości przypadków ma charakter obligatoryjny i nie daje policjantom możliwości innego postępowania, dlatego powinni oni znać przypadki wymagające ich zatrzymania. Publikacja ta ma na celu ułatwienie zrozumienia tej problematyki i rozwiania ewentualnych wątpliwości związanych z wprowadzanymi zmianami w omawianych przepisach.

Zebrane w przedmiotowej publikacji materiały powinny posłużyć policjantom odbywającym zarówno szkolenie zawodowe podstawowe, doskonalącym swoje umiejętności w ramach kursów specjalistycznych, a także podnoszącym swoją wiedzę w zakresie samokształcenia.

Rozdział 1.

Zatrzymanie dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami

W świetle obowiązujących przepisów o kierujących pojazdami zgodnie z art. 3 ustawy o kierujących pojazdami, kierującym pojazdem może być osoba, która osiągnęła wymagany wiek, jest sprawna pod względem fizycznym i psychicznym oraz spełnia jeden z następujących warunków:

- posiada umiejętność kierowania pojazdem w sposób niezagrażający bezpieczeństwu, nieutrudniający ruchu drogowego i nienarządzający kogokolwiek na szkodę oraz odpowiedni dokument stwierdzający posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdem;
- odbywa w ramach szkolenia naukę jazdy;
- zdaje egzamin państwowy.

Kierującym pojazdem może być również osoba, która odbywa szkolenie w ramach kwalifikacji wstępnej, kwalifikacji wstępnej przyspieszonej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej lub kwalifikacji wstępnej uzupełniającej przyspieszonej, o których mowa w przepisach rozdziału 7a ustawy o transporcie drogowym i jest sprawna pod względem fizycznym i psychicznym. Dokumentem stwierdzającym uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym jest prawo jazdy odpowiedniej kategorii, a tramwajem pozwolenie. W przypadku osoby, która nie ukończyła 18 lat, dokumentem uprawniającym do kierowania:

- rowerem i wózkiem rowerowym – jest karta rowerowa lub prawo jazdy kategorii AM,
- motorowerem – prawo jazdy,
- pojazdem zaprzęgowym – jest prawo jazdy, karta rowerowa, jeżeli osoba uprawniona ukończyła 15 lat¹.

¹ S. Soboń, *Kodeks drogowy komentarz z orzecnictwem NSA, SN i TK*, Warszawa 2004, s. 362.

Zatrzymanie prawa jazdy to jeden z prawnych instrumentów o charakterze represyjnym, któremu przypada niebagatelna rola w całości działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zapobiegania wypadkom drogowym.

Jednym z celów zatrzymania prawa jazdy jest wyeliminowanie z uczestnictwa w ruchu drogowym tych, którzy powodują w nim bezpośrednie zagrożenie. Pozostałe to m.in. wykonanie orzeczenia o zatrzymaniu prawa jazdy, zakazie prowadzenia pojazdów silnikowych oraz pewność nieposługiwania się prawem jazdy, co do którego istnieje przypuszczenie, że zostało przerobione lub podrobione. Bez względu jednak na przyczyny zatrzymanie prawa jazdy ma za zadanie poprawę bezpieczeństwa ruchu².

Prawo o ruchu drogowym przewiduje dwie formy zatrzymania prawa jazdy:

- zatrzymanie fizyczne, polegające na faktycznym odebraniu prawa jazdy przez policjanta (art.135 ust.1 p.r.d.) i w ograniczonym zakresie przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej oraz inspektora Inspekcji Transportu Drogowego (art. 139 ust. 3 i 4 p.r.d.),
- zatrzymanie prawne, sprowadzające się do wydania postanowienia lub decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy, które spoczywa na sędzię, prokuratorze (art. 137 ust. 1 pkt 1 i 2 p.r.d.) lub staroście (art. 138 ust. 1 p.r.d.).

1.1. Przypadki zatrzymywania dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami

Przytaczane poniżej art. 135 ustawy prawo o ruchu drogowym i art. 16a ust. o zmianie ustawy prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw precyzyjnie regulują kwestię zatrzymywania prawa jazdy. Przepisy te określają dwie formy zatrzymania dokumentu:

- obligatoryjne zatrzymanie prawa jazdy (art. 135 ust. 1 pkt 1, 1a p.r.d., art. 16a ust. o zmianie ustawy p.r.d.),
- fakultatywne zatrzymanie prawa jazdy (art. 135 ust. 1 pkt 2 p.r.d.).

² M. Kaszuba, *Zatrzymywanie dokumentów uprawniających do kierowania pojazdem oraz dopuszczających pojazd do ruchu*, Katowice 2008, s. 6.

Katalog ten jest zamknięty i inne okoliczności, poza wskazanymi, nie mogą skutkować tego rodzaju decyzją.

1.2. Obligatoryjne zatrzymanie prawa jazdy

Art. 135. 1. Policjant:

- 1) zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie:
 - a) uzasadnionego podejrzenia, że kierujący pojazdem znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu,
 - b) stwierdzenia zniszczenia prawa jazdy w stopniu powodującym jego nieczytelność,
 - c) podejrzenia podrobienia lub przerobienia prawa jazdy,
 - d) gdy upłynął termin ważności prawa jazdy,
 - e) gdy wobec kierującego pojazdem wydane zostało postanowienie lub decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy,
 - f) gdy wobec kierującego pojazdem orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów lub wydano decyzję o cofnięciu prawa jazdy,
 - g) przekroczenia przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od wydania skierowania na kurs reedukacyjny, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami,
 - h) przekroczenia przez kierującego pojazdem w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy liczby 20 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego lub stwierdzenia, na podstawie prawomocnych rozstrzygnięć, że w okresie 2 lat od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy popełnił on przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub trzy wykroczenia określone w art. 86 § 1 lub 2, art. 87 § 1, art. 92a w przypadku przekroczenia dopuszczalnej prędkości o ponad 30 km/h lub art. 98 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń,

- i) stwierdzenia braku dokumentu, o którym mowa w art. 38 pkt. 3a lub 4a, lub prowadzenia pojazdu niewyposażonego w blokadę alkoholową w przypadku, o którym mowa w art. 13 ust. 5 pkt 7 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami,
 - j) popełnienia w okresie próbnym, o którym mowa w art. 91 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, trzech wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
- 1a) zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w przypadku ujawnienia czynu polegającego na:
- a) kierowaniu pojazdem z prędkością przekraczającą dopuszczalną o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym lub
 - b) przewożeniu osób w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określoną w dowodzie rejestracyjnym (pozwoleniu czasowym) lub wynikającą z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji;
- przepis nie dotyczy przewozu osób autobusem w publicznym transporcie zbiorowym w gminnych, powiatowych i wojewódzkich przewozach pasażerskich w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, o ile w pojeździe przewidziane są miejsca stojące,
- 1a.** Przepisu ust. 1 pkt 1a lit. b nie stosuje się, jeżeli liczba przewożonych osób w sposób, o którym mowa w tym przepisie, nie przekracza:
- 1) 5 – w przypadku przewożenia ich autobusem;
 - 2) 2 – w przypadku przewożenia ich samochodem osobowym, samochodem ciężarowym lub w przyczepie ciągniętej przez ciągnik rolniczy lub pojazd wolnobieżny.
- 1aa.** Przepisu ust. 1 pkt 1a nie stosuje się, jeżeli kierujący pojazdem dopuścił się naruszenia, o którym mowa w tym przepisie, działając w celu uchylecia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa tego nie można było uniknąć inaczej, a poświęcone dobro w postaci bezpieczeństwa na drodze przedstawiało wartość niższą od dobra ratowanego.

Art. 16a ustawy o zmianie ustawy prawo ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw

Do dnia wskazanego w komunikacie, o którym mowa w art. 16 ust. 2 (do czasu wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających wprowadzenie, przekazywanie, gromadzenie i udostępnianie z CEPiK danych o naruszeniach podlegających wpisowi do ewidencji naruszających przepisy ruchu drogowego) policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie przekroczenia przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów otrzymanych za naruszenia, o których mowa w art. 130 p.r.d. Przepisy art. 135 ust. 2, art. 136 ust. 1 i 1a oraz art. 139 p.r.d. stosuje się odpowiednio.

Kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu lub innego środka (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. a).

Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie uzasadnionego podejrzenia, że kierujący pojazdem znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu.

Zgodnie z art. 46 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi **stan po użyciu alkoholu** zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu,
- obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu,
- obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 11 czerwca 2003 r. w sprawie wykazu środków działających podobnie do alkoholu oraz warunków i sposobu przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie środkami działającymi podobnie do alkoholu, które mogą być oznaczone, są:

- opiaty,
- amfetamina i jej analogi,
- kokaina,
- tetrahydrokanabinole,
- benzodiazepiny,
- barbiturany.

Skutki prawno-karne kierowania pojazdem, w jednym z wyżej wymienionych stanów, zależą od rodzaju pojazdu, a także od miejsca, w którym do tego doszło.

Kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości stanowi przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., a w stanie po użyciu alkoholu wykroczenie z art. 87 § 1 k.w., niezależnie od miejsca.

W przypadku pojazdu niemechanicznego kierowanie takim pojazdem w stanie nietrzeźwości, po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka jest wykroczeniem (art. 87 § 1a, 2 k.w.) tylko w sytuacji, gdy wystąpiło na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu.

Zatrzymanie prawa jazdy zgodnie z ust. 1 pkt 1 lit. a ma charakter obligatoryjny, a wystawione pokwitowanie za zatrzymany dokument nie uprawnia do kierowania pojazdem. Ma ono również zapewnić wykonanie przyszłego orzeczenia o zakazie prowadzenia pojazdów. Ponadto zatrzymanie prawa jazdy w tym przypadku pełni funkcję profilaktyczną, ponieważ eliminuje z ruchu kierujących pojazdami, którzy stwarzają dla niego bezpośrednie zagrożenie³. W sytuacji ujawnienia kierującego popełniającego wykroczenie z art. 87 § 1a i 2 k.w. prawo jazdy nie zostanie zatrzymane przez policjanta, gdyż za te wykroczenia sąd może orzec (fakultatywnie) zakaz prowadzenia pojazdów innych niż mechaniczne.

³ Tamże, s. 8.

Zniszczenie prawa jazdy (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. b).

Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie stwierdzenia zniszczenia prawa jazdy w stopniu powodującym jego nieczytelność.

Zniszczenie prawa jazdy uzasadniające zatrzymanie go musi uniemożliwić odczytanie zawartych w nim danych. Dotyczy to także sytuacji, gdy w wyniku uszkodzenia fotografii w takim stopniu, że niemożliwe jest ustalenie tożsamości posiadacza dokumentu. Zatrzymanie prawa jazdy z tej przyczyny pełni przede wszystkim funkcję zapobiegawczą, ponieważ nieczytelność znajdujących się w nim zapisów uniemożliwia zarówno dokonanie formalnej kontroli, jak i sprawdzenie, czy kontrolowana osoba faktycznie posiada uprawnienia do kierowania pojazdem.

Podrobienie, przerobienie prawa jazdy (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. c).

Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie podejrzenia podrobienia lub przerobienia prawa jazdy.

Zatrzymanie prawa jazdy z powodu podejrzenia podrobienia lub przerobienia prawa jazdy zmierza do zabezpieczenia tego dokumentu na potrzeby postępowania karnego jako materiału dowodowego. Podrobienie i przerobienie są formami fałszerstwa i wypełniają znamiona przestępstwa z art. 270 k.k. Do zatrzymania dokumentu wystarczające jest podejrzenie powzięte przez policjanta. Podejrzenie podrobienia lub przerobienia musi być oparte na konkretnych danych, uzyskanych w wyniku jego oględzin.

Termin ważności prawa jazdy (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. d).

Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie, gdy upłynął termin ważności prawa jazdy.

W przypadku stwierdzenia w czasie kontroli dokumentów, że termin ważności prawa jazdy upłynął policjant ma obowiązek zatrzymać prawo jazdy wystawiając pokwitowanie uprawniające kierowcę do kierowania pojazdem w terminie 7 dni. Zatrzymanie dokumentu w takim przypadku ma na celu zdyscyplinowanie kierowcy

i wymuszenie na kierującym wymianę prawa jazdy. Dokumentu prawa jazdy policjant nie może zatrzymać w sytuacji, kiedy jednocześnie z terminem ważności dokumentu upłynął termin ważności uprawnień. Dokument taki nie potwierdza uprawnień do kierowania pojazdem w związku z tym zatrzymywanie go jest bezcelowe. Ponadto wystawienie pokwitowania za zatrzymane dokument uprawniające kierującego do kierowania przez okres 7 dni powodowałoby nadanie przez policjanta uprawnień na ten okres osobie, która ich nie posiada, do czego policjant nie jest uprawniony.

Decyzja, postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. e).

Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem, w razie gdy wobec kierującego pojazdem wydane zostało postanowienie lub decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy

Postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy, w przypadkach określonych w art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz pkt 2, wydaje w terminie 14 dni od dnia otrzymania prawa jazdy:

- prokurator – w toku postępowania przygotowawczego, a sąd – po przekazaniu sprawy do sądu,
- w sprawie o wykroczenie – sąd właściwy do rozpoznania sprawy.

Decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy na podstawie art. 102 ustawy o kierujących pojazdami wydaje starosta, w przypadku gdy:

- 1) upłynął termin ważności prawa jazdy – jeżeli dokument ten został przesłany przez organy kontroli ruchu drogowego,
- 2) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem nie przedstawiła w wymaganym terminie zaświadczenia o ukończeniu:
 - a) kursu dokształcającego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego (kierowcy w okresie próbnym art. 91 ust. 2 pkt 1 lit. a u.o.k.);
 - b) praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym (kierowcy w okresie próbnym art. 91 ust. 2 pkt 1 lit. b u.o.k.);
 - c) kursów reedukacyjnych (osoba przekroczyła liczbę 24 punktów otrzymanych za naruszenie przepisów ruchu drogowego, w okresie próbnym popełniła

co najmniej dwa wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji; art. 99 ust. 1 pkt 4 lub 5 u.o.k.);

- **osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem nie przedstawiła w wymaganym terminie orzeczenia:**
 - a) o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, o którym mowa w art. 79 ust. 2;
 - b) o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem, o którym mowa w art. 84 ust. 1;
- **kierujący pojazdem przekroczył dopuszczalną prędkość o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym;**
- **kierujący pojazdem silnikowym przewozi osoby w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określoną w dowodzie rejestracyjnym (pozwoleniu czasowym) lub wynikającą z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji.**

W wymienionych przypadkach policjant ujawniający podczas kontroli określony stan rzeczy ma obowiązek zatrzymania prawa jazdy. Działanie to ma charakter egzekucyjny. Daje podstawę do odebrania kierującemu dokumentu, którym posługuje się bezprawnie.

Zakaz prowadzenia pojazdów, cofnięcie prawa jazdy (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. f).

Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem, w razie gdy wobec kierującego pojazdem orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów lub wydano decyzję o cofnięciu prawa jazdy.

Zakaz prowadzenia pojazdów określonego rodzaju może być orzeczony – zgodnie z art. 42 § 1 k.k. – w razie skazania osoby uczestniczącej w ruchu za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, w szczególności jeżeli z okoliczności popełnionego przestępstwa wynika, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę zagraża bezpieczeństwu w komunikacji. W myśl art. 42 § 2 k.k. obligatoryjne orzeczenie zakazu jest ograniczone tylko do pojazdów mechanicznych i następuje w razie skazania osoby

uczestniczącej w ruchu na przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, jeżeli była ona w czasie popełnienia tego przestępstwa w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegła z miejsca przestępstwa, katastrofy w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym (art. 173 k.k.), spowodowania niebezpieczeństwa takiej katastrofy (art. 174 k.k.) lub wypadku drogowego (art. 177 k.k.)⁴.

Zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych lub innych pojazdów nie może być orzeczony za każde wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, ale tylko za te, za które jest przewidziany w sankcji przepisu danego wykroczenia. W przepisie art. 28 § 2 k.w. określony jest tryb orzekania zakazu: obligatoryjny lub fakultatywny. Można orzec zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych lub innych pojazdów w razie popełnienia przez osobę prowadzącą pojazd wykroczenia:

- spowodowania zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu (art. 86 § 1 i 3 k.w.);
- niestosowania się, w celu uniknięcia kontroli, do sygnału osoby uprawnionej do kontroli ruchu drogowego, nakazującego zatrzymanie pojazdu (art. 92 § 2 i 3 k.w.);
- prowadzenia pojazdu bez wymaganych uprawnień drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu (art. 94 § 3 k.w.).

Obligatoryjne orzeczenie stosuje się wobec osób, które dopuściły się wykroczenia:

- prowadzenia w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym (art. 87 § 1 i 3 k.w.);
- prowadzenia w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka innego pojazdu niż mechaniczny na drodze publicznej (art. 87 § 2 i 3 k.w.);
- nieudzielenia pomocy ofierze wypadku przez prowadzącego pojazd uczestniczącego w wypadku drogowym (art. 93 § 2 k.w.).

Decyzję o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi na podstawie art. 103 ust.1 u.o.k. wydaje starosta w razie:

⁴ R.A. Stefański, *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz*, LEX, 2008

- 1) stwierdzenia na podstawie orzeczenia lekarskiego istnienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem;
- 2) stwierdzenia na podstawie orzeczenia psychologicznego istnienia przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 3) utraty przez kierowcę kwalifikacji, co stwierdza się na podstawie wyniku egzaminu państwowego (uzasadnione podejrzenia co do kwalifikacji kierowcy, przywrócenie uprawnień kiedy zostały cofnięte na okres powyżej roku lub w związku z utratą kwalifikacji);
- 4) niezgłoszenia się we wskazanym terminie na egzamin państwowy (w razie uzasadnionych zastrzeżeń co do kwalifikacji kierującego; zwrot zatrzymanego prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, którego była pozbawiona na okres przekraczający rok),
- 5) ponownego przekroczenia liczby 24 punktów otrzymanych za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od dnia wydania skierowania na kurs reedukacyjny;
- 6) popełnienia w okresie próbnym trzech wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
- 7) orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów;
- 8) kierowania pojazdem silnikowym w przedłużonym okresie, o którym mowa w art. 102 ust. 1d u.o.k. (kierujący kieruje pojazdem mimo przedłużenia zakazu kierowania w związku z przekroczeniem dozwolonej prędkości powyżej 50 km/h w obszarze zabudowanym lub przewożenia osób w liczbie większej niż dozwolona w przepisach);
- 9) uchylenia sposobu wykonywania zakazu prowadzenia pojazdów na podstawie art. 182a § 3 k.k.w. (kierującemu wobec którego orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów zezwolono na kierowanie wyłącznie pojazdami wyposażonymi w blokadę alkoholową, lecz rażąco naruszył on porządek prawny w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa ruchu drogowego. W tej sytuacji sąd cofa to uprawnienie i kierujący nie może kierować pojazdami do czasu zakończenia okresu, w którym zakaz obowiązuje).

Kurs reedukacyjny (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. g).

Przekroczenie przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od wydania skierowania na kurs reedukacyjny, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami;

Zatrzymanie prawa jazdy na tej podstawie może nastąpić tylko podczas kontroli drogowej (co wynika z użytego przez ustawodawcę określenia „przekroczenia przez kierującego liczby 24 punktów”). Uprawnienia tego nie można stosować w innym czasie, np. podczas pobytu danej osoby w jednostce Policji w związku z przesłuchaniem lub podczas legitymowania jej jako pasażera pojazdu, nawet jeśli policjant dysponuje sprawdzoną informacją, że określona liczba punktów została przekroczona. O przekroczeniu wskazanej liczby punktów decydują wpisy w ewidencji, a więc już dokonane w określonym trybie na podstawie prawomocnych rozstrzygnięć. Nie może o tym decydować ujawnione przez policjanta wykroczenie, za które na konto kierującego pojazdem punkty zostaną wpisane dopiero w późniejszym czasie w drodze odpowiedniej procedury. Dlatego policjant powinien sprawdzić stan konta punktów karnych każdego kontrolowanego kierującego pojazdem.⁵

Przekroczenie liczby 20 punktów karnych (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. h).

Przekroczenie przez kierującego pojazdem w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy liczby 20 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego lub stwierdzenia, na podstawie prawomocnych rozstrzygnięć, że w okresie 2 lat od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy popełnił on przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub trzy wykroczenia określone w art. 86 § 1 lub 2, art. 87 § 1, art. 92a w przypadku przekroczenia dopuszczalnej prędkości o ponad 30 km/h lub art. 98 k.w.

⁵ W. Kotowski, *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz*, ABC 2011.

Przepis ten dotyczy młodych kierowców, którzy ponoszą większe konsekwencje za naruszenie przepisów ruchu drogowego w określonym w tym przepisie czasie. Przekroczenie przez kierującego pojazdem w okresie roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy liczby 20 punktów za naruszenia przepisów ruchu drogowego skutkować będzie cofnięciem uprawnień. Jest to przypadek analogiczny do poprzedniego, z tą różnicą, że dotyczy tylko określonej grupy kierujących, którzy nie korzystają z „dobrodziejstwa” egzaminu kontrolnego. Podobne konsekwencje czekają kierującego, który w okresie 2 lat od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy popełni przestępstwo lub wymienione w tym artykule wykroczenia.

Blokada alkoholowa (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. i).

Stwierdzenie braku dokumentu, o którym mowa w art. 38 pkt 3a lub 4a, lub prowadzenie pojazdu niewyposażonego w blokadę alkoholową w przypadku, o którym mowa w art. 13 ust. 5 pkt 7 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami.

Dokumentami, o których mowa w ww. przepisie, są: zaświadczenie o przeprowadzonym badaniu technicznym z wynikiem pozytywnym w zakresie wyposażenia pojazdu w blokadę alkoholową oraz dokument potwierdzający kalibrację blokady alkoholowej, wystawiony przez producenta urządzenia lub jego upoważnionego przedstawiciela. Ograniczenie do kierowania wyłącznie pojazdami wyposażonymi w blokadę alkoholową ujawnione jest w prawie jazdy kodem „69”. Kod ten potwierdza wydanie przez sąd decyzji o zmianie wykonywania środka karnego, jakim jest zakaz prowadzenia pojazdów. Brak któregośkolwiek z wymienionych dokumentów podczas kontroli oznacza, że kierujący dopuszcza się wykroczenia z art. 95 k.w. (kierowanie pojazdem bez wymaganych dokumentów). Jeżeli kierowca z kodem „69” w prawie jazdy kieruje pojazdem niewyposażonym w blokadę alkoholową to dopuszcza się przestępstwa z art. 244 k.k. (niestosowanie się do wyroku sądu). W obu przypadkach skutkiem jest zatrzymanie kierującemu przez policjanta prawa jazdy.

Okres próbny (art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. j).

Popelnienie w okresie próbnym, o którym mowa w art. 91 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, trzech wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji.

Przepis ten podobny jest w swoim brzmieniu do pkt. 1 lit. h, jednak okres próbny przytoczony w tym przepisie dotyczy wyłącznie kierowców, którzy posiadają prawo jazdy kat. B w okresie 2 lat od daty jego uzyskania. Jeśli podczas kontroli policjant ujawni, że kierujący w tym okresie, popełnił przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub 3 takie wykroczenia obowiązany jest do zatrzymania dokumentu. Informację o naruszeniu przepisów przez kierującego policjant uzyska z systemów policyjnych, dlatego konieczne jest by przy każdej kontroli drogowej kierujący został sprawdzony w ww. systemach.

Przekroczenie dopuszczalnej prędkości (art. 135 ust. 1a lit. a).

Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w przypadku ujawnienia czynu polegającego na:

a) kierowaniu pojazdem z prędkością przekraczającą dopuszczalną o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym.

W przypadku ujawnienia przez policjanta wykroczenia polegającego na przekroczeniu dozwolonej prędkości w obszarze zabudowanym policjant zatrzymuje takiemu kierowcy prawo jazdy za pokwitowaniem. Nie ma znaczenia w tej sytuacji, czy ograniczenie to wynika z ustawionych znaków drogowych czy z obowiązujących przepisów (np. określona przepisami PRD prędkość w strefie zamieszkania). Policjant podczas wykonywania czynności powinien pamiętać o tym, że przepisu tego nie stosuje się, jeżeli kierujący pojazdem dopuścił się naruszenia, o którym mowa w tym przepisie, działając w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa tego nie można było uniknąć inaczej, a poświęcone dobro w postaci bezpieczeństwa na drodze przedstawiało

wartość oczywiście niższą od dobra ratowanego. Czyli działał w stanie wyższej konieczności. Podkreślić trzeba, że działanie w stanie wyższej konieczności nie jest działaniem w celu uchylenia hipotetycznego niebezpieczeństwa, ale rzeczywistego i bezpośredniego, a działanie ma na celu ochronę dobra oczywiście wyższej wartości niż dobro poświęcane, a nie każdego dobra. Podczas kontroli policjant musi ustalić, czy rzeczywiście zaistniały przesłanki do odstąpienia od zatrzymania prawa jazdy. Jeżeli na miejscu kontroli nie ma możliwości stwierdzenia czy zachodzą okoliczności do zastosowania stanu wyższej konieczności, policjant powinien odstąpić od zatrzymania prawa jazdy i sporządzić notatkę służbową w celu przeprowadzenia czynności wyjaśniających. Jeżeli okaże się, że kierowca nie działał w stanie wyższej konieczności prawo jazdy zostanie mu zatrzymane po wyjaśnieniu sytuacji, a kierujący zostanie ukarany mandatem karnym lub poprzez skierowanie wniosku o ukaranie.

Przewóz pasażerów (art. 135 ust. 1a lit. b).

Przewożenie osób w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określoną w dowodzie rejestracyjnym (pozwoleniu czasowym) lub wynikającą z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji; przepis nie dotyczy przewozu osób autobusem w publicznym transporcie zbiorowym w gminnych, powiatowych i wojewódzkich przewozach, o ile w pojeździe przewidziane są miejsca stojące.

Podczas przeprowadzania kontroli drogowej trzeba pamiętać, że ww. przepis ma zastosowanie, gdy liczba osób przewożonych pojazdem przekracza:

- 5 – w przypadku autobusu innego niż opisany w treści aktu,
- 2 – w przypadku przewożenia osób samochodem osobowym, samochodem ciężarowym lub w przyczepie ciągniętej przez ciągnik rolniczy lub pojazd wolnobieżny.

Jednocześnie należy zauważyć, że przewożenie pasażerów w liczbie większej niż określona w dowodzie rejestracyjnym lub wynikająca z konstrukcji pojazdu, pojazdem innym niż wymieniony, skutkować będzie zatrzymaniem prawa jazdy niezależnie od liczby tych pasażerów. Np. przewożenie motocyklem, motorowerem, ciągnikiem

rolniczym jednego pasażera więcej niż jest to dozwolone spowoduje zatrzymanie prawa jazdy.

Przy stosowaniu tego przepisu mają zastosowanie także wyłączenia związane z działaniem w stanie wyższej konieczności, które zostało opisane wcześniej.

Przekroczenie liczby 24 punktów karnych (art. 16a ustawy o zmianie ustawy Prawo ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw).

Do dnia wskazanego w komunikacie, o którym mowa w art. 16 ust. 2, policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie przekroczenia przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów otrzymanych za naruszenia, o których mowa w art. 130 ustawy zmienianej w art. 1. Przepisy art. 135 ust. 2, art. 136 ust. 1 i 1a oraz art. 139 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Policjant zobowiązany jest do zatrzymania prawa jazdy, gdy podczas kontroli stwierdzi, że kierujący otrzymał za naruszenia przepisów ruchu drogowego więcej niż 24 punkty. Licząc punkty kierującego należy brać pod uwagę tylko aktywne punkty uwidocznione w systemach policyjnych. Policjant podczas kontroli nie może brać pod uwagę punktów nakładanych na kierującego podczas bieżącej kontroli drogowej. Pokwitowanie za zatrzymanym w omawianym przypadku dokument uprawnia do kierowania pojazdem w okresie 7 dni. Powyższy przypadek zatrzymania prawa jazdy stosuje się do dnia wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających wprowadzenie, przekazywanie, gromadzenie i udostępnianie z centralnej ewidencji kierowców danych o naruszeniach przepisów ruchu drogowego.

1.3. Zatrzymanie fakultatywne prawa jazdy

Działając na podstawie art. 135 ust. 1 pkt 2 ustawy p.r.d., policjant może zatrzymać prawo jazdy za pokwitowaniem w razie uzasadnionego podejrzenia, że kierowca popełnił przestępstwo lub wykroczenie, za które może być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów.

Decyzję o zatrzymaniu dokumentu na podstawie tego przepisu podejmuje samodzielnie policjant, który ujawnił popełnienie przestępstwa lub wykroczenia. Chodzi tu o przestępstwa lub wykroczenia drogowe, za które w odpowiednich ustawach przewidziano orzekanie kary zakazu prowadzenia pojazdów. Nie ma przy tym znaczenia, czy ustawa zobowiązuje organ orzekający do orzeczenia tego zakazu (jako środka karnego) czy daje mu możliwość wyboru w tym względzie⁶. Zatrzymanie prawa jazdy w wypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że kierowca popełnił przestępstwo lub wykroczenie, za które może być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów jest uzasadnione zarówno koniecznością wykonania przyszłego orzeczenia o zakazie prowadzenia pojazdów, jak też wyeliminowania z ruchu tych kierowców, którzy zagrażają jego bezpieczeństwu.

Zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych lub innych pojazdów można orzec np. w razie popełnienia przez osobę prowadzącą pojazd wykroczenia polegającego na spowodowaniu zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu (art. 86 § 1 i 3 k.w.) oraz nie stosowania się, w celu uniknięcia kontroli, do sygnału osoby uprawnionej do kontroli ruchu drogowego, nakazującego zatrzymanie pojazdu (art. 92 § 2 i 3 k.w.) lub przestępstw z art. 173, 177 k.k. (katastrofa i wypadek w ruchu lądowym) lub 178b k.k. (niezastosowanie się do polecenia osoby uprawnionej poruszającej się pojazdem do polecenia zatrzymania pojazdu mechanicznego nie zatrzymuje niezwłocznie pojazdu i kontynuuje jazdę).

Zgodnie z art. 42 § 1 k.k. zakaz prowadzenia pojazdów określonego rodzaju może być orzeczony w razie skazania osoby uczestniczącej w ruchu za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, zwłaszcza jeżeli z okoliczności popełnionego przestępstwa wynika, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę zagraża bezpieczeństwu w komunikacji. W świetle art. 139 ust. 2 p.r.d. przepisu art. 135 p.r.d. nie stosuje się do szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów

⁶ J. Giszczak, P. Kuflewski, Z. Papuga, M. Tomaszewski, M. Wasiak, *Kodeks drogowy z komentarzem*, Liwonia 2016, s. 561.

konsularnych państw obcych oraz misji specjalnych i organizacji międzynarodowych korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów bądź powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych lub na zasadzie wzajemności, a także do innych osób korzystających z tych przywilejów i immunitetów.

1.4. Zasady wydawania pokwitowania w zamian za zatrzymane uprawnienie do kierowania pojazdem

Policjant zobowiązany jest do wydania pokwitowania za zatrzymany dokument uprawniający do kierowania. Pokwitowanie to w określonych przypadkach może uprawniać do kierowania pojazdem.

Policjant wystawi pokwitowanie uprawniające do kierowania pojazdem w okresie 24 godzin od chwili zatrzymania, a jeżeli prawo jazdy zostało wydane przez państwo inne niż Rzeczpospolita Polska i kierujący pojazdem nie ma miejsca zamieszkania na jej terytorium, w okresie 72 godzin w następujących przypadkach:

- przekroczenia przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od wydania skierowania na kurs re-educacyjny;
- popełnienia w okresie próbnym trzech wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
- kierowaniu pojazdem z prędkością przekraczającą dopuszczalną o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym;
- przewożeniu osób w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określoną w dowodzie rejestracyjnym (pozwoleniu czasowym) lub wynikającą z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji.

Policjant po zatrzymaniu prawa jazdy wydaje kierującemu pojazdem pokwitowanie, które uprawnia go do kierowania pojazdem w ciągu siedmiu dni w następujących przypadkach:

- stwierdzenia zniszczenia prawa jazdy w stopniu powodującym jego nieczytelność;
- podejrzenia podrobienia lub przerobienia prawa jazdy;
- gdy upłynął termin ważności prawa jazdy;
- w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez kierującego przestępstwa lub wykroczenia, za które może być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów;
- w razie przekroczenia przez kierującego liczby 24 pkt. karnych za naruszenia przepisów ruchu drogowego.

W pozostałych przypadkach tj.:

- uzasadnionego podejrzenia, że kierujący pojazdem znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu;
- gdy wobec kierującego pojazdem wydane zostało postanowienie lub decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy;
- gdy wobec kierującego pojazdem orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów lub wydano decyzję o cofnięciu prawa jazdy;
- przekroczenia przez kierującego pojazdem, w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy, 20 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego lub stwierdzenia, na podstawie prawomocnych rozstrzygnięć, że w okresie 2 lat od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy popełnił on przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub trzy wykroczenia określone w art. 86 § 1 lub 2, art. 87 § 1, art. 92a w przypadku przekroczenia dopuszczalnej prędkości o ponad 30 km/h lub art. 98 ustawy Kodeks wykroczeń;
- stwierdzenia braku dokumentu, o którym mowa w art. 38 pkt 3a lub 4a (zaświadczenie o przeprowadzonym badaniu technicznym z wynikiem pozytywnym w zakresie wyposażenia pojazdu w blokadę alkoholową, dokument potwierdzający

kalibrację blokady alkoholowej, wystawiony przez producenta urządzenia lub jego upoważnionego przedstawiciela).

Policjant po zatrzymaniu prawa jazdy wydaje kierującemu pojazdem pokwitowanie bez terminu upoważniającego do dalszego kierowania pojazdem (bezwzględny zakaz prowadzenia pojazdów)

1.5. Zasady postępowania z zatrzymanym dokumentem prawa jazdy

Zatrzymane prawo jazdy Policja przekazuje niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni, w zależności od kwalifikacji prawnej popełnionego przez kierującego czynu, staroście, sądowi lub do prokuratury. Jeżeli sprawa dotyczy wykroczenia, to Policja przekazuje je sądowi uprawnionemu do rozpoznania sprawy o wykroczenie. Natomiast, gdy sprawa dotyczy przestępstwa prawo jazdy przekazywane jest do prokuratury. Do starostwa przekazywane jest prawo jazdy w określonych przepisami przypadkach, np. gdy kierujący przekroczył dopuszczalny limit pkt. karnych, w celu wydania decyzji o cofnięciu uprawnień. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy policjant zatrzyma prawo jazdy w związku z uzasadnionym podejrzeniem jego przerobienia lub podrobienia. Wówczas przekazywane są one do odpowiedniej komórki Policji w celu przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego.

W razie przeprowadzenia badania krwi lub moczu dla oceny trzeźwości lub zawartości środka działającego podobnie do alkoholu, prawo jazdy przekazuje się wraz z wynikiem tego badania. Jeżeli jednak wynik tego badania nie został uzyskany w ciągu 30 dni od dnia zatrzymania prawa jazdy, należy niezwłocznie zwrócić je właścicielowi.

Rozdział 2.

Zatrzymywanie dokumentów dopuszczających pojazdy do ruchu

W myśl art. 71 ust. 1 p.r.d. dokumentem stwierdzającym dopuszczenie pojazdu do ruchu jest dowód rejestracyjny. Dokument ten zaświadcza, iż pojazd spełnia warunki i wymogi bezpieczeństwa określone w art. 66 wspomnianej ustawy. Podstawę prawną zatrzymania dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) stanowią art. 132 oraz 132a p.r.d.

W maju 2018 roku Sejm uchwalił nowelizację ustawy Prawo o ruchu drogowym. W świetle nowych przepisów, które zaczęły obowiązywać 1 października 2018 roku, kierowca nie musi posiadać przy sobie dowodu rejestracyjnego i potwierdzenia polisy OC. Wszystkie dane, które były zawarte w dowodzie rejestracyjnym i w polisie, znajdują się w systemie Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców.

Jednocześnie nowe przepisy nie zwalniają całkowicie z obowiązku posiadania dowodu rejestracyjnego. Jest to nadal dokument niezbędny w trakcie sprzedaży auta, wizyty w Stacji Kontroli Pojazdów czy przy okazji wyjazdu zagranicznego. Dowód rejestracyjny pojazdu, a także potwierdzenie polisy OC muszą też posiadać przy sobie kierowcy, których pojazd jest zarejestrowany za granicą.

Zatrzymanie dokumentu dopuszczającego pojazd do ruchu przez uprawniony organ jest czynnością obligatoryjną i ma na celu poprawę bezpieczeństwa na drodze, poprzez eliminację pojazdów stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, jak również naruszające normy ochrony środowiska.

Podmiotami uprawnionymi do zatrzymania dowodu rejestracyjnego są: policjant, funkcjonariusz Straży Granicznej oraz – w ograniczonym zakresie – pracownik stacji kontroli pojazdów (w przypadku stwierdzenia zniszczenia dowodu w stopniu powodującym jego nieczytelność lub uzasadnionego podejrzenia podrobienia lub przerobienia dokumentu). Zgodnie z art. 134 i 134a p.r.d., uprawnienia do zatrzymania

dowodu rejestracyjnego mają także Żandarmeria Wojskowa (w stosunku do pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych pojazdów kierowanych przez żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową) oraz inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego i organy tej inspekcji (w stosunku do pojazdów wykonujących przewóz drogowy w rozumieniu ustawy o transporcie drogowym).

2.1. Przypadki zatrzymywania dokumentów dopuszczających pojazdy do ruchu

Art. 132. 1. Policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma **dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie:**

- 1) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd:
 - a) zagraża bezpieczeństwu w szczególności po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy;
 - b) zagraża porządkowi ruchu;
 - c) narusza wymagania ochrony środowiska;
 - 2) stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo;
 - 3) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną;
 - 4) uzasadnionego przypuszczenia, że dane dotyczące dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) zawarte w centralnej ewidencji pojazdów nie odpowiadają stanowi faktycznemu.
- 1a. W stosunku do kierującego pojazdem zarejestrowanym za granicą uczestniczącym w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie:
- 1) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd:

- a) zagraża bezpieczeństwu w szczególności po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy;
 - b) zagraża porządkowi ruchu;
 - c) narusza wymagania ochrony środowiska;
- II) stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo;
- III) stwierdzenia zniszczenia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) w stopniu powodującym jego nieczytelność;
- IV) uzasadnionego podejrzenia podrobienia lub przerobienia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego);
- V) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną;
- VI) nieokazania przez kierującego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie, jeżeli pojazd ten jest zarejestrowany w kraju, o którym mowa w art. 129 ust. 2 pkt 8 lit. c p.r.d.
- VII) uzasadnionego przypuszczenia, że dane w nim zawarte nie odpowiadają stanowi faktycznemu.
- 1b. Zatrzymanie, o którym mowa w ust. 1, następuje przez wprowadzenie informacji o zatrzymaniu dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) do centralnej ewidencji pojazdów.
- 1c. Zatrzymanie, o którym mowa w ust. 1a, następuje przez zatrzymanie okazanego dokumentu.
2. W razie zatrzymania dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej wydaje kierowcy pokwitowanie. Może on zezwolić na używanie pojazdu przez czas nieprzekraczający 7 dni, określając warunki tego używania w pokwitowaniu. Zezwolenie nie może być wydane w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i c, a także w ust. 1a pkt 1 lit. a i c oraz pkt 6.

- 3a. Odpowiednie organy Policji albo Straży Granicznej zawiadomią właściwego dyrektora izby administracji skarbowej o fakcie zatrzymania dowodu rejestracyjnego w przypadku powzięcia uzasadnionego przypuszczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, w sytuacji gdy dotyczy to spełnienia przez pojazd wymagań technicznych określonych w przepisach ustawy o podatku od towarów i usług.
4. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 1 oraz w przypadku stwierdzenia zniszczenia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) w stopniu powodującym jego nieczytelność lub uzasadnionego podejrzenia podrobienia lub przerobienia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego), dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) zatrzyma również jednostka upoważniona do przeprowadzania badań technicznych. Zatrzymany dokument przesyłany jest niezwłocznie organowi, który go wydał. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.
5. Zatrzymany dokument pojazdu zarejestrowanego za granicą, z wyjątkiem przypadków określonych w ustępie 1a pkt 4 i 6, pozostawia się w jednostce Policji albo Straży Granicznej przez okres 7 dni. Po upływie tego terminu dokument przekazywany jest przedstawicielstwu państwa, w którym pojazd jest zarejestrowany.
6. Po ustaniu przyczyny uzasadniającej zatrzymanie dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) i przekazaniu informacji o ustaniu tej przyczyny przez posiadacza zatrzymanego dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) organowi, który zatrzymał dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe), lub organowi, który go wydał, organ ten przekazuje do centralnej ewidencji pojazdów informację o zwrocie zatrzymanego dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego).
7. W przypadku pojazdu zarejestrowanego za granicą uczestniczącego w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwrot zatrzymanego dokumentu następuje niezwłocznie po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zatrzymanie, z zastrzeżeniem art. 133.
8. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, zwrot zatrzymanego dokumentu następuje niezwłocznie po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zatrzymanie.

Art. 132a. 1. Przepisy art. 132 ust. 1a pkt 1, 3, 4 i 7 oraz ust. 8 stosuje się odpowiednio do profesjonalnego dowodu rejestracyjnego⁷, o którym mowa w art. 80s ust. 1.

1. Policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzymuje również:
 - 1) profesjonalny dowód rejestracyjny – w przypadku korzystania z profesjonalnego dowodu rejestracyjnego przez osobę do tego nieuprawnioną;
 - 2) blankiet profesjonalnego dowodu rejestracyjnego – w przypadku wykonywania jazdy testowej z niewypełnionym blankietem profesjonalnego dowodu rejestracyjnego.
2. W przypadku zatrzymania profesjonalnego dowodu rejestracyjnego policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej wydaje pokwitowanie. Może on zezwolić na dalsze używanie pojazdu przez okres 24 godzin, określając warunki tego używania w pokwitowaniu. Zezwolenie nie może być wydane w przypadkach, o których mowa w ust.2, a także w art. 132 ust.1 pkt1 lit. a i c.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, odpowiedni organ Policji albo Straży Granicznej przesyła niezwłocznie zatrzymany blankiet profesjonalnego dowodu rejestracyjnego staroście, który go wydał.

Zagrożenie bezpieczeństwa, porządku, ochrona środowiska (art. 132 ust. 1 pkt 1 lit. a-c).

Policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd: zagraża bezpieczeństwu w szczególności po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji

⁷ Profesjonalny dowód rejestracyjny (oraz profesjonalne tablice rejestracyjne) są przeznaczone dla przedsiębiorców zajmujących się produkcją, dystrybucją lub badaniami pojazdów. Mogą się nimi posługiwać także jednostki uprawnione (np. Instytut Transportu Samochodowego) lub jednostki badawcze producentów (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa Dz.U. z 2019 poz. 546 w sprawie profesjonalnej rejestracji pojazdów, stosowanych oznaczeń oraz opłat związanych z profesjonalną rejestracją pojazdów).

nadwozia, podwozia lub ramy, zagraża porządkowi ruchu, narusza wymagania ochrony środowiska.

Zastosowanie tego przepisu dotyczy sytuacji, w której nie tylko stwierdza się nieprawidłowości w stanie technicznym pojazdu, ale także istnieje uzasadnione przypuszczenie, że stan techniczny pojazdu oraz jego wyposażenie nie spełniają warunków określonych w ustawie oraz innych przepisach wykonawczych.

a) Pojazd zagraża bezpieczeństwu w szczególności po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy.

Można tu wymienić usterki podstawowych układów, takich jak np.:

- układu kierowniczego (nadmierny sumaryczny luz koła kierownicy, niesprawna przekładnia kierownicza, uszkodzona pompa wspomagania),
- układu hamulcowego (wycieki płynu hamulcowego, nieszczelność lub zapowietrzenie układu hamulcowego),
- układu jezdnego (zużyte ogumienie, różna rzeźba bieżnika na jednej osi, widoczne pęknięcia opon, niedostateczna nośność opon),
- układu oświetlenia (popękane lub uszkodzone klosze, niesprawne oświetlenie),
- podwozia lub nadwozia (skorodowana lub pęknięta rama, nadmierna korozja elementów nośnych, wahaczy).

b) Pojazd zagraża porządkowi ruchu.

Pojazd zagraża porządkowi ruchu w sytuacji, gdy usterki techniczne lub braki wyposażenia nie eliminują bezwzględnie pojazdu z dalszej jazdy. Przykładem takich usterek mogą być np.: spalona żarówka tablicy rejestracyjnej, brak naklejki kontrolnej, brak trójkąta ostrzegawczego. Naruszeniem porządku ruchu może być również wyposażenie pojazdu w elementy nieodpowiadające określonym wymaganiom przepisów szczegółowych, np. oklejenie szyby folią bez homologacji.

c) Pojazd narusza wymagania ochrony środowiska.

Ruch pojazdów jest niewątpliwie uciążliwy dla środowiska. Chodzi jednak o to, aby ta uciążliwość była jak najmniejsza. Dlatego w przepisach przewidziano wyposażenie pojazdów w specjalne urządzenia, które ograniczają zły wpływ ruchu pojazdu na środowisko. Wymagania w tym zakresie są naruszone, jeśli badanie odpowiednim przyrządem kontrolno-pomiarowym wykaże przekroczenie dopuszczalnych dla danego pojazdu norm emisji spalin, hałasu⁸.

Termin badania technicznego (art. 132 ust. 1 pkt 2).

Policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie: stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo.

Właściciel pojazdu jest zobowiązany przestrzegać wyznaczonego terminu badania technicznego pojazdu. Stosowny wpis jest dokonywany w dowodzie rejestracyjnym przez pracownika stacji diagnostycznej po przeprowadzonym badaniu technicznym. Zatrzymanie dowodu rejestracyjnego z uwagi na fakt, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo. Zatrzymanie dowodu rejestracyjnego następuje również w sytuacji, gdy minął ustawowy termin badania technicznego.

Badanie, jednostka nieupoważniona (art. 132 ust. 1 pkt 3).

Policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną.

Jednostki przeprowadzające badania techniczne pojazdów mają różny zakres uprawnień. Nie każda stacja może przeprowadzać badania techniczne pojazdów

⁸ R.A. Stefański, *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz*, LEX 2008.

zabytkowych, pojazdów marki „SAM”. Funkcjonariusz jest zobowiązany do zatrzymania dowodu rejestracyjnego w razie stwierdzenia, że badanie przeprowadziła stacja nieposiadająca stosownych uprawnień.

Niezgodność danych ze stanem faktycznym (art.132 ust. 1 pkt 4).

Policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie stwierdzenia uzasadnionego przypuszczenia, że dane dotyczące dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) zawarte w centralnej ewidencji pojazdów nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

W przypadku gdy dane zawarte w dowodzie rejestracyjnym (pozwoleniu czasowym) nasuwają uzasadnione przypuszczenie, że nie są zgodne ze stanem faktycznym, np. brak adnotacji o zamontowanym haku holowniczym w pojeździe, stwierdzenie niezgodności numeru VIN umieszczonego w dokumencie ze stanem faktycznym, widoczne ślady przebijania tego numeru na tabliczce znamionowej lub umieszczonego w innym miejscu. Do czasu wyjaśnienia tych wątpliwości pojazd nie może uczestniczyć w ruchu, ponieważ brak pewności, że prawnie został do niego dopuszczony. Celem zatrzymania dokumentu na tej podstawie jest wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz jego aktualizacja.

Zatrzymanie dowodu rejestracyjnego pojazdu zarejestrowanego za granicą (art. 132 ust. 1a, pkt 1, 2, 5, 7).

W stosunku do kierującego pojazdem zarejestrowanym za granicą uczestniczącym w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie:

- a) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd: zagraża bezpieczeństwu w szczególności po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy;**

- b) zagraża porządkowi ruchu;**
- c) narusza wymagania ochrony środowiska.**
- d) stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo.**
- e) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną.**
- f) uzasadnionego przypuszczenia, że dane w nim zawarte nie odpowiadają stanowi faktycznemu.**

Wyżej wymienione uwarunkowania zatrzymywania dowodu rejestracyjnego pojazdu uczestniczącego w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a zarejestrowanego za granicą, są podobne jak w przypadku pojazdów zarejestrowanych w Polsce.

Dokument zniszczony, nieczytelny (art. 132 ust. 1a pkt 3).

W stosunku do kierującego pojazdem zarejestrowanym za granicą uczestniczącym w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie stwierdzenia zniszczenia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) w stopniu powodującym jego nieczytelność.

Zatrzymanie dowodu rejestracyjnego z tej przyczyny pełni przede wszystkim funkcję zapobiegawczą, ponieważ nieczytelność znajdujących się w nim zapisów uniemożliwia przeprowadzenie kontroli tych danych przez funkcjonariusza dokonującego sprawdzenia, czy kontrolowany pojazd może uczestniczyć w ruchu drogowym. Nieczytelność, zwłaszcza numerów rejestracyjnego i silnika, dopuszczalnej ładowności i masy całkowitej, liczby miejsc, wyznaczonego terminu badania technicznego czy danych personalnych właściciela uniemożliwiają stwierdzenie autentyczności danych. Celem zatrzymania dowodu rejestracyjnego jest spowodowanie wymiany dokumentu na nowy.

Podrobienie, przerobienie dokumentu (art. 132 ust. 1 pkt 4).

Policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie: uzasadnionego podejrzenia podrobienia lub przerobienia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego).

Podrobienie i przerobienie dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) są formami fałszerstwa, mającym najczęściej na celu zalegalizowanie pojazdu pochodzącego z kradzieży, „odmłodzenie” pojazdu przed jego sprzedażą czy też dopuszczenie do ruchu pojazdów niespełniających przewidzianych prawem wymogów. Podrobienie polega na sporządzeniu całego dokumentu na wzór autentycznego, natomiast przerobienie na zmianie pierwotnej treści dokumentu w całości lub części (np. zmiana nazwiska właściciela lub jednej cyfry numeru rejestracyjnego). Podrobienie lub przerobienie dowodu rejestracyjnego wypełnia znamiona przestępstwa z art. 270 k.k. Określone skutki prawne wywołuje tylko uzasadnione podejrzenie podrobienia lub przerobienia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego), polegające na stwierdzeniu nieodpowiedniego papieru blankietu lub śladów przeróbek (wycieranie, pogrubianie, maskowanie). Zatrzymanie dokumentu na podstawie tego przepisu ma na celu zarówno wyjaśnienie, czy dokument został sfałszowany, jak i zabezpieczenie – w razie potrzeby – dowodu przestępstwa.

Brak ubezpieczenia OC (art. 132 ust. 1 pkt 6).

Policjant lub funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie: nieokazania przez kierującego dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia, jeżeli pojazd jest zarejestrowany w kraju, o którym mowa w art. 129 ust. 2 pkt 8 lit. c.

Zatrzymywanie dowodu rejestracyjnego pojazdu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) posiadaczy pojazdów mechanicznych dotyczy w chwili obecnej wyłącznie pojazdów zarejestrowanych w kraju niebędącym państwem członkowskim. Poczynając od 1 maja 2004 r. (data

wejścia Polski do UE), zakres terytorialny pokrycia obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje ustawowo⁹ zdarzenia powstałe na terytoriach państw, których biura narodowe są sygnatariuszami Porozumienia Wielostronnego (m.in. wszystkie państwa członkowskie UE). Od tego dnia wszystkie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z mocy prawa obejmują zakresem ochrony ubezpieczeniowej terytoria następujących państw: **Andora, Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Lichtenstein, Litwa, Łotwa, Malta, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Serbia, Szwajcaria, Szwecja, Słowacja, Słowenia, Wielka Brytania, Włochy, Węgry.**

Nieokazanie przez kierującego pojazdem zarejestrowanym w kraju niebędącym państwem członkowskim dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu lub nieokazanie dokumentu stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia rodzi wątpliwość, czy pojazd jest ubezpieczony. W razie spowodowania wypadku drogowego przez taki pojazd ofiary nie uzyskają należnego im odszkodowania. Dodatkowo w sytuacji braku zawarcia umowy ubezpieczenia OC, niezależnie od zatrzymania dokumentu, właściciel ponosi konsekwencje w postaci opłaty karnej wniesionej na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

2.2. Zasady wydawania pokwitowania w zamian za zatrzymany dokument dopuszczający pojazd do ruchu

Po zatrzymaniu dowodu rejestracyjnego policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej wydaje kierującemu pojazdem pokwitowanie, będące dokumentem potwierdzającym czynność dokonaną przez funkcjonariusza oraz zastępującym w określonym zakresie właściwy dokument. Funkcjonariusz może zezwolić na dalsze używanie pojazdu

⁹ Art. 25 ust. 2. ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dn. 22 maja 2003 r. (Dz.U. z 2003, Nr 124, poz. 1152.)

przez czas nie dłuższy niż siedem dni, określając w pokwitowaniu konkretny czas i warunki tego używania. W przypadku zatrzymania profesjonalnego dowodu rejestracyjnego policjant albo funkcjonariusz Straży Granicznej wydaje pokwitowanie. Może on zezwolić na dalsze używanie pojazdu przez okres 24 godzin, określając w pokwitowaniu warunki tego używania. Zezwolenie na dalsze używanie pojazdu nie może być wydane w wypadkach, gdy zatrzymanie dowodu rejestracyjnego nastąpiło z powodu:

- stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd: zagraża bezpieczeństwu szczególnie po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne, konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy, lub narusza wymagania ochrony środowiska;
- nieokazania przez kierującego dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu lub stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia, jeżeli pojazd jest zarejestrowany w kraju niebędącym państwem członkowskim.

2.3. Zasady postępowania z zatrzymanym dowodem rejestracyjnym

Po ustaniu przyczyny uzasadniającej zatrzymanie dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) i przekazaniu informacji o ustaniu tej przyczyny przez posiadacza zatrzymanego dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) organowi, który zatrzymał dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) lub organowi, który go wydał, organ ten przekazuje do centralnej ewidencji pojazdów informację o zwrocie zatrzymanego dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego).

W przypadku zatrzymania dokumentu przez jednostkę upoważnioną do przeprowadzania badań technicznych zwrot zatrzymanego dokumentu następuje niezwłocznie po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zatrzymanie.

Zatrzymany dokument pojazdu zarejestrowanego za granicą, z wyjątkiem przypadków uzasadnionego podejrzenia sfałszowania dowodu rejestracyjnego oraz nieokazania przez kierującego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy OC pojazdu

niezarejestrowanego w kraju członkowskim (art. 132 ust. 1a pkt 4 i 6) pozostawia się w jednostce Policji albo Straży Granicznej przez okres 7 dni. Po upływie tego terminu dokument przekazywany jest przedstawicielstwu państwa, w którym pojazd jest zarejestrowany.

W przypadku pojazdu zarejestrowanego za granicą, uczestniczącego w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwrot zatrzymanego dokumentu następuje niezwłocznie po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zatrzymanie. W przypadku braku dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC odpowiedni organ Policji albo Straży Granicznej zwraca zatrzymany dokument po przedstawieniu dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie (art. 133. 1).

Jeżeli z przedstawionego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu wynika, że przed zatrzymaniem dowodu rejestracyjnego umowa ta nie była zawarta, warunkiem zwrotu zatrzymanego dokumentu jest dodatkowo wniesienie opłaty za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia określonej w odrębnych przepisach (art. 133. 2).

Rozdział 3.

Wzory druków wymaganych w związku z zatrzymaniem dokumentów uprawniających do kierowania pojazdem oraz dopuszczających pojazd do ruchu

Pokwitowanie jest drukiem uniwersalnym, bowiem wystawione może być zarówno za zatrzymane prawo jazdy, jak i za zatrzymany dowód rejestracyjny.

Pokwitowanie za zatrzymane prawo jazdy wypisywane jest w 2 egzemplarzach:

- egz. nr 1 koloru białego dla kierującego
- egz. nr 2 koloru żółtego pozostaje w bloczku.

Wzór pokwitowania zatrzymania dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania albo karty kierowcy

strona 1

Miejsce na pieczęć Seria AAA Numer 0000000
nagłówkową jednostki

POKWITOWANIE ZATRZYMANIA DOKUMENTU

w dniu: *...01.12.2019* r. o godz. *...10:00...* w miejscowości *...Chorzów...*

Wydane przez *...mł. asp. Grzegorz Wilaszek...* w zamian za:
(stopień, imię i nazwisko)

dowód rejestracyjny pozwolenie czasowe profesjonalny dowód rejestracyjny

pojazdu marki *...Mercedes Benz...* numer rejestracyjny *...SK 30215...*

VIN albo numer nadwozia, podwozia lub ramy *...WDB12322310149859...*

Właściciel albo posiadacz pojazdu)

Kierujący pojazdem *...Jan Kowalski...*

7	2	0	4	0	1	0	0	5	7	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

(imię i nazwisko, numer PESEL^{*)})

prawo jazdy kategorii pozwolenie na kierowanie tramwajem karta kierowcy

Imię, nazwisko i adres posiadacza

Seria i nr dokumentu *...DR/BAL 4181156...* Organ wydający dokument: *...Prezydent Miasta Chorzów...*

Powód zatrzymania: *...pojazd narusza wymagania ochrony środowiska – wycieki płynów eksploatacyjnych, art. 132 ust. 1 pkt 1 lit. c Ustawy Prawo o Ruchu Drogowym...*

Pokwitowanie:

zezwala na używanie pojazdu
do dnia *...-----*...20.*----*r. do godz. *...-----*...

uprawnia do kierowania pojazdem
Warunki używania pojazdu *...zakaz dalszej jazdy...*

Skierowanie/wniosek o skierowanie***) pojazdu na dodatkowe badanie techniczne pojazdu z powodu:

...art. 81 ust.11 pkt 1 lit. a Ustawy Prawo o Ruchu Drogowym

...wycieki płynów eksploatacyjnych.....
(wyszczególnić usterki wyłącznie przez wskazanie numeru pozycji, zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia w sprawie kontroli ruchu drogowego, albo opisowo, jeżeli nie są wymienione w tym załączniku)

... mł. asp. Grzegorz Wilaszek..... Jan Kowalski
(podpis wydającego pokwitowanie) (podpis odbierającego pokwitowanie)

*) wpisać imię i nazwisko lub nazwę podmiotu – wypełnić tylko w przypadku pojazdu zarejestrowanego za granicą

**) jeżeli kierujący nie ma numeru PESEL, wpisać nazwę i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument

***)niepotrzebne skreślić

Wzór pokwitowania zatrzymania dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania albo karty kierowcy

strona 1

Miejsce na pieczęć Seria AAA Numer 0000000
nagłówkową jednostki

POKWITOWANIE ZATRZYMANIA DOKUMENTU

w dniu: ...**01.12.2019** r. o godz. ...**10:00**... w miejscowości.....**Chorzów**.....

Wydane przez **mł. asp. Grzegorz Wilaszek** w zamian za:
(stopień, imię i nazwisko)

dowód rejestracyjny pozwolenie czasowe profesjonalny dowód rejestracyjny

pojazdu marki numer rejestracyjny.....

VIN albo numer nadwozia, podwozia lub ramy

Właściciel albo posiadacz pojazdu)

Kierujący pojazdem

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(imię i nazwisko, numer PESEL→)

prawo jazdy kategorii**A,B**..... pozwolenie na kierowanie tramwajem karta kierowcy

Imię, nazwisko i adres posiadacza.....**Jan Kowalski 41-500 Chorzów ul. Katowicka 156/2**.....

Seria i nr dokumentu ...**52743/15/2463**... Organ wydający dokument:
.Prezydent Miasta Chorzów.....

Powód zatrzymania: **kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości**.....
art. 135 ust.1 pkt.1 lit. a Ustawy Prawo o Ruchu Drogowym

Pokwitowanie:

zezwala na używanie pojazdu
do dnia ...-----...20....r. do godz.-----.....

uprawnia do kierowania pojazdem

Warunki używania pojazdu.....-----.....

Skierowanie/wniosek o skierowanie*) pojazdu na dodatkowe badanie techniczne pojazdu z powodu:**

(wyszczególnić usterki wyłącznie przez wskazanie numeru pozycji, zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia w sprawie kontroli ruchu drogowego, albo opisowo, jeżeli nie są wymienione w tym załączniku)

... **mł. asp. Grzegorz Wilaszek** **Jan Kowalski**

(podpis wydającego pokwitowanie) (podpis odbierającego pokwitowanie)

*) wpisać imię i nazwisko lub nazwę podmiotu – wypełnić tylko w przypadku pojazdu zarejestrowanego za granicą

**) jeżeli kierujący nie ma numeru PESEL, wpisać nazwę i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument

***)niepotrzebne skreślić

Bibliografia

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020 r. poz. 360 t.j.).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j.: Dz.U. z 2020 r. poz. 110).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1950 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j.: Dz.U. z 2019 r. poz. 821 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j.: Dz.U. z 2019 r. poz. 341 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 maja 2018 r. o zmianie ustawy – prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 957 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j.: Dz.U. z 2019 r., poz. 2214).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 2141).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 maja 2016 r. w sprawie wzorów dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami (Dz.U. z 2016 r. poz. 702 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 lipca 2014 r. w sprawie wykazu środków działających podobnie do alkoholu oraz warunków i sposobu przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie (Dz.U. z 2014 r. poz. 948).

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dn. 12 marca 2019 w sprawie profesjonalnej rejestracji pojazdów, stosowanych oznaczeń oraz opłat związanych z profesjonalną rejestracją pojazdów (Dz.U. z 2019 r. poz. 546).
- Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji w sprawie pełnienia służby na drogach z dnia 22 września 2017 r. (Dz. Urz. KGP z 2017 r. poz. 64 z późn. zm.)
- Giszczak J., Kuflewski P., Papuga Z., Tomaszewski M., Wasiak M., *Kodeks drogowy z komentarzem*, Liwona, Warszawa 2016.
- Kaszuba M., *Zatrzymywanie dokumentów uprawniających do kierowania pojazdem oraz dopuszczających pojazd do ruchu*, Szkoła Policji w Katowicach 2008.
- Kotowski W., *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz*, wyd. III, ABC 2011.
- Soboń S., *Kodeks drogowy komentarz z orzecnictwem NSA, SN i TK*, Twigger Warszawa 2004.
- Stefański R.A., *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz*, LEX, Warszawa 2008.

Zakład Prewencji i Ruchu Drogowego

asp. szt. Tomasz Okopa
mł. asp. Grzegorz Wilaszek

Szkoła Policji w Katowicach
ul. gen. Jankego 276
40-684 Katowice-Piotrowice
www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

